

„Motywy kultury zdrowotnej w literaturze polskiej”

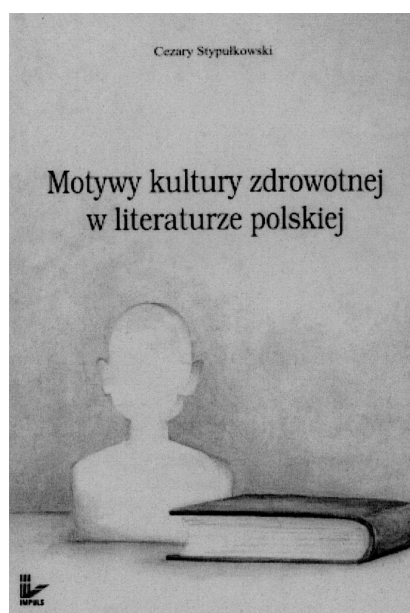
Cezary Stypułkowski

Oficyna wydawnicza „Impuls”: Kraków, 2002, wyd. I, stron 329,
ISBN 83-7308-137-2

Literatura stanowi wdzięczną dziedzinę zainteresowań medycyny, dotyczy to również polskiej literatury i polskiej medycyny. Literatura często podejmuje różne aspekty zdrowia i medycyny. Dzieje medycyny i literatury odnotowują też licznych lekarzy-pisarzy czy pisarzy-lekarzy, zaangażowanych w różnym stopniu w obie dziedziny lub jedną z nich.

Dzięki dotychczasowemu dorobkowi naukowemu w dziedzinie medycyny i dużej erudycji literackiej Cezary Stypułkowski stał się właściwą osobą do podjęcia tematu motywów kultury zdrowotnej w polskiej literaturze, od jej wczesnego okresu po współczesność. „Wstęp” podkreśla wielkie znaczenie literatury pięknej i jej motywów zdrowia dla edukacji prozdrowotnej i prospołecznej, poprzez publikacje, teatr, film, radio, telewizję i pedagogikę. Następnie omawia różne aspekty zdrowia (definicje, charakterystykę, czynniki pro- i antyzdrowotne) i próbę periodyzacji dziejów oświaty zdrowotnej M. Demela. Drugi rozdział „Dzieje uwarunkowań zdrowia od higieny ciała jako tło historyczne” to antologia bardzo licznych wyimków z materiałów źródłowych o kulturze zdrowotnej, od starożytności do współczesności. Obszerny trzeci rozdział „Twórczość literacka z motywami kultury zdrowotnej w okresach historyczno-literackich” omawia polskie teksty i ich autorów z okresu średniowiecza, odrodzenia, baroku, oświecenia, romantyzmu, pozytywizmu, Młodej Polski, międzywojennego oraz okupacji i czasów powojennych. Ponad sto stron liczy rozdział czwarty „Chronologiczny zbiór polskich utworów literackich z treściami związanymi z kulturą zdrowotną” z poszczególnych, użytych w poprzednim rozdziale okresów. Rozdział ten przytacza bibliografię utworów z krótkimi informacjami o ich treści. Po „Postłowiu” następują dwa alfabetyczne indeksy, pierwszy – omówionych utworów literackich (18 stron) i drugi – nazwisk (16 stron). Okładka jest barwna, półsztywna i lakierowana. Dobry papier, właściwa dyspozycja tekstu, dobór i zróżnicowanie czcionki oraz język i styl wykładu ułatwiają poznanie treści.

Rozmiary tekstu wyjaśniają, że mógł on być wyczerpująco omówiony. Warto by może niektóre problemy wydzielić, np. literatury na tematy zdrowotne dla dzieci, trącej nieraz drażniącym dydaktyzmem. Czy nie należa-

łoby wspomnieć o odpowiednich treściach utworach, takich pisarzy-lekarzy, jak niedawno zmarła Joanna Salomon, zwłaszcza zaś niektórych członków Unii Polskich Pisarzy Lekarzy? Ujednolicić pisownię imion (obcych – albo w oryginale, albo po polsku). Spotyka się dość liczne przeoczenia korekty, zwłaszcza w pisowni obcojęzycznej. Przykłady: Aschwitzu s. 17 (zamiast Auschwitzu), Kazmierza – s. 19 (Kazimierza), Karlsbad, Freinhurg, Akwizgran, Pymont – s. 42 (Karlsbad, Freiburg?, Akwizgran), More – s. 47 (Moore – niewidoczne w indeksie), prostitution i Awignon – s. 44 (prostitution i Avignon), Edaward Janner s. 51 (Edward Jenner), informacja z XX w. umieszczona w XIX stuleciu (s. 55), Garszyniec – s. 64 (Ganszyniec). Te i inne dalsze błędy powinny być znaleźć się w erracie. Podkreślam je wobec przygotowania do publikacji II wydania książki.

Wielu lekarzy wkraczało na bujne pola literatury, jednak książka C. Stypułkowskiego jest pionierską próbą opracowania rozlicznych przejawów literackich spraw zdrowia, higieny, medycyny i wychowania zdrowotnego w polskiej literaturze. Ukazuje poglądy i przemiany świadomości zdrowotnej naszych pisarzy i ich zaangażowanie

w problematykę zdrowotną. Tekst i indeksy książki otwierają świetne możliwości dalszych medyczno-literackich badań i opracowań literaturoznawcom i medykom. Z książki mogą również czerpać wiedzę historycy medycyny i literatury, a przykłady i wzorce nasi pedagogzy i wychowawcy (zwłaszcza poloniści). Ułatwi to też dalsza monografia C. Stypułkowskiego „Wychowanie zdrowotne w nauczaniu przedmiotowym”, drukowana w tej samej oficynie. Książki C. Stypułkowskiego można polecić też czytelnikom, którzy interesują się zagadnieniami rozwoju poglądów na zdrowie, zapobieganie i ochronę środowiska w polskiej literaturze.

Prof. Henryk Gaertner
Kraków